

ZÁHORSKÁ KRONIKA čís. 11.

*Vychází
v Soběchleboch.*

POHÁDKY A POVĚSTI ZE ZAHORÍ

sbírá

P. František Příkrýl.

Cena 10 kr.

P. FRANTIŠEK PŘIKRYL,
kooperator v Soběchleboch u Lipníka (Morava).

na něho. Byl pěkně urostlý, líbil se všem, chyby neměl, jen na tom palci pravé ruky. Slavná komis nemálo se horšila, že si snad dovoluje podvod, proto mu nechala násilím palec rovnat. Nikomu se to nepodařilo; spíše by mu ho byli zlomili.

Tu se k němu obrátí lékař přívětivě řka: „Můžete jít! Ale řekněte mi, od kterého roku skřivil se vám ten palec?“

„Prosím poňženě, dyž mě bylo deset let!“

„A jak jste ho měl před tím?“

„Prosím poňženě tak!“ — Natáhl palec.

Ta propukla slavná komis v nehorázný smích a odvedli ho.

* * *

V jedné vesnici zabijeli páni sousedě v hody barany. Soused Trněa, jinak spořivý, opatrný a střidmý, pil o všecko pryč, že už sebou ani nevládl. Když padl poť stůl, sebrali ho šetrně na nosítka a donesli ho dom. Žena otevřela dvře, vítala překvapené kamarády mužovy velice vřdně řkou: „Ach milí páni sousedé. Jak vám nemám děkovat za tolik lásky, dyd' nejen, že k nám posíláte obarovice, ale dnes nám nesete už celé prase.“

Páni sousedé se před rozumnou ženou zastyděli, položili Trněu na postel a jeden po druhém se vytratili.

* * *

U Lukášků v Komárovičích sloužil už řadu let chudobný pacholek Jura. Byl tichý,

přičinlivý a spořivý, že byl oblíben u domácích i v dědině. Lukášek měl dvě dcery Bětku a Bárku. Desátý rok docházel Jurovi, když Bětko, jinak tichá a spořádaná děvčička, dospěla na vdavky a poznala, že jiného nechce jak Juru. Zeníši z gruntů odcházeli jeden po druhém, ale Bětko se každému vymluvila. Hospodář chtěl jít na výminek a uhodil na Bětku, aby se už rozhodla o ženichu. Tu vyznala s pláčem, že jiného nechce, jen Juru. Zámožný sedlák, pyšný na svůj stav, zhrozil se jejího přání Juru vyhnal ze statku a Bětku nutil, aby si vybrala bohatého synka za muže. Když ale pevně na svém stála, vydědil ja, odřekl se jí, že musela do služby. Grunt připsal Bárce, mladší její sestře, která si vzala dle rady otcovy bohatého synka z Police.

Lukáš odešel do výminku, mladý hospodář hospodařil z počátku jak, tak; ale po roku vyváděl, že svůj přínos brzy utratil, dluhy dělal, ženu tloukl, výměnkaři ubližoval, až na gruntě jindy tak spořádaném neměl ani doška na střeše. Zatím Jura s Bětkou sloužili a spořili. Zvlášt Jura naspořil ve světě značné peníze, že byl pracovitý a ke všemu obratný. Tu se stalo, že grunt Lukášků přišel na buben. V den prodeje dostavilo se mnoho kupců i Jura s Bětkou. Koupili ho společně a nyní se jim dobře vedlo. Lukášek se sizou v oku odprosil Juru, požehnal mu s Bětkou, kterou si brzy dovezl do gruntu, jako svou ženu. Juru si kde kdo nadcházel, byl váženým sousedem, šťastným manželem a dobrotivým hospodářem.

že satrý Lukášek často říkaval: „Pravá láska přemáhá všecko!“

* * *

V Rajnochovicích vozili sedláci z panského lesa klády do skladiště. Na zelený čtvrtek večer sešli se v hospodě „pod zelenou horou“ k besedě a stěžovali si na zlé počasí a nebezpečí při svážení. Starý Vrba vytáhl dýmku z úst, odplivl a řekl: „Dnes to šlo v lese špatně, dřevo je promoklé, cesty špatně, je to zlá práce.“ „No staričku,“ prohodil jiný, „šak si zitra odpočinem, je velký pátek a tea by se měl všude světít.“ Všichni s tím souhlasili, jen mladý a zámožný sedlák Kubeša se ozval: „Já zitra pojedu do lesa, nač mám koně a pacholka? Na zahálku přece ne! To můžete věci od rána být v kostele, já musím do lesa.“

Nastalo trapné ticho, nikdo Kubešovi neodmlouval, neb ho znali, že byl neústupný a tvrdý. Za nedlouho se vytratili z hospody. Kubeša pil na zlost.

Na velký pátek, když lidé ubírali se do chrámu Páně, jel Kubeša do lesa. Měl krásné koně a vesele popraskoval. Čeledín seděl smutný vedle něho. Práce mu šla od ruky, slunce jarní osušilo klády a cesty, že Kubeša několikrát dojel z lesa. Večer ještě naložil několik kládů, řídil opatrně koně a pacholek pomáhal sochorem, aby se vůz na příkré strání nepřevrhl do hluboké rokliny. Tu zvonilo klekání Kubeša neměl času k modlitbě, klením poháněl koně, aby uhlušil snad nepokoj, který měl z večerního výstupu.

Tu sjel na cestu vedle rokle. Pohledl dolů a potil se úzkostí a — koně se vzepjaly, vůz se povalil se vším do rokle a strhl Kubeše sebou. Pachoček pospíšil do blízkého statku pro lidi, kteří našli koně zabité, vůz rozlámaný a Kubeše sice živého, ale s umačkanou hrudí, že nebylo naděje na uzdravení. Dovedli kněze a Kubeša smířiv se s Pánem Bohem skroušeně, odvolal kajicně před soudy své rouhání a skonol. Na památku stojí tam obrázek s nápisem: Bůh nebývá posmíván.

Sirotci.

Otec jeden měl dva chlapce a dceru Verůnku. Matka odumřela děti, když ještě byli maličtí a otec se zase oženil. Macecha chlapce nenáviděla, Verůnce potud přála, pokud ji zastávala při práci. Týrala chlapce, když otec doma nebylo, aby jich do hrobu utrápila hladem a prací. Když jí to nešlo, jak si přála, proklela je, aby se proměnili v krkavce. Sotva kletbu vyřekla, proměnili se chlapci v krkavce, zakrákorali smutně a lítali kolem chaloupky, až je Verůnka jdouc z práce poznala. Zaplakala nad nimi, oni sedli jí na ramena, pocelovali jí a uletěli do hor na skleněný kopec. Rmoutilo to Verůnku velmi, byla smutná a tesknila po nich, že se odhodlala maceše utéct a bratry vysvobodit. Navázala si do uzílka chleba, za tmy rozžehkala se s rodnou chaloupkou a vydala se na cestu ke skleněnému kopci. Šla celou noc, celý den, až došla v pustých horách k zámku. Právě chystal se pán, celý ve stříbře oděný na dalekou cestu. Verůnka si mu postěžovala a prosila ho, aby jí řekl o skleněném kopci. Ten pán byl Měsícpán. Slyše, co mu Verůnka pravila, nemálo se divil, že jsou lidé na světě tak tvrdí, kroutil

hlavou říka: „Svítím na obloze po celé noci, obcháším celý svět, ale skleněný kopec jsem ještě nespátril“. Bylo mu Verůnky líto, dal jí na památku šaty podivně složené v oříšku lískovém a pravil: „Tam za horama bydlí můj bratr Slůncepán, ten ti poví o skleněném kopci, neb on zrakem svým všecko proniká a řekni mu, že jsem tě k němu poslal.“ Měsícpán rozloučil se s děvčetem, vyjel na jasném vozi ze zámku nad hory a svítil Verůnce na dlouhé cestě, která nedbala na únavu a zlou cestu, aby jen bratrům pomohla. Tak spěchala celou noc a den, až večerem přicházela v horách k zámku, který se na skalách svítil samým nejčistším zlatem. Dala si odvahy a vešla. Právě přijel Slůncepán a odpočíval. Verůnka se mu poklonila a žalovala své soužení, že má bratry své od macochy zakleté v krkavce na skleněném kopci, aby ji oznámil, kde je nalezne. Slůncepán zpomínal dlouho a konečně řekl: „Celé dny svítím nade všechny krajiny, ale skleněného kopce jsem nespátril. Můj strýc Větropán, ten už prošel celý svět, on tě tam i zavede. Běž horama za kopce a tam ho nalezne.“ Slůncepán dal Verůnce zlato-skvoucí šaty, složil je do oříška, který si pečlivě uschovala. Tak putovala Verůnka dál až přišla za kopcem převysokým k velké jeskyni, kde právě Větropán odpočíval. Verůnka se mu poklonila, vyřídila vzkaz od Slůncepána a prosila ho, aby jí oznámil, kde ten skleněný kopec stojí, co jsou na něm její bratři zakletí. Větropán se mračil, zpomínal a pravil: „Foukám po celém světě

a jen jednou jsem byl na skleněném kopci, je velmi daleko a ty tam nikdy nemůžeš.“

Verůnka lítostivě zaplakala a prosila Větropána, aby ji tam jen zavedl, že tam přece někdy dojde a bratrům pomůže. Smíloval se nad ní. Vyvedl z jeskyně oblakový vůz, posadil do něho Verůnku a napomínal, aby se ničeho nebála, že ju tam dofouká. Větropán začal foukat, vozík vyletěl nad hory a letěl tak rychle, že ho na zemi žádný ani spatřit nemohl, až doletěl na skleněný kopec k zámku. Tam Verůnka vystoupla, rozloučila se s Větropánem, který ji daroval na památku oblakové šaty složené v oříšku. Tak přišla na skleněném kopci k zámku, procházela se po něm, když tu nenadále přiletí do něho dva krkavci a sotva spustili se na zem, proměnili se ve dva krásné mládence. Ti hned poznali sestru svou. Nemálo se divili, kde se tu nabrala, kam lidská noha nikdy přijít nemůže a vítali ju srdečně. Dovedli ju do jízdby, kde bylo na stole jídel připraveno a posilnili se. Pak vypravovali si vzájemně své příhody. Verůnka, když všecko vypověděla, končila, že je chce oba vysvoboditi z jejich zakletí. Oni ale tomu odporovali, že by toho nikdy nedovedla, neb jest to velmi těžká věc, zvláště pro ženskou. Když ale na svém stála, vyjevíli jí, že by musela sedm let mlčet i kdyby ju na šibenici vedli. Ta ona slíbila, že chce sedm let mlčet i kdyby pro to umřít měla. Druhého dne ráno rozloučili se bratři s Verůnkou, ukázali jí cestu do světa, proměnili se v krkavce a uletěli ze zámku.

Sešla Verůnka ze skleněného kopce, putovala dlouho světem, až přišla do jednoho města, kde se ve dvoře královském pronajala ke službě kychyňské. Byla velmi krásná, ale nemá. Proto ušili jí kožíšek s myších ocásků a měla uloženo vyhrabovat popel z pecí a kamen. Svědomitě konala svou povinnost, byla i jinak pracovitá a úslužná, že jí měli rádi a dopřáli jí pokoje.

Král měl syna, hledal mu nevěstu, neb mu chtěl království odevzdati a rozhlásil daleko široko po světě, aby se k němu sjeli králové s dcerami, co by si z nich nevěstu vybral. Když dle přání starého krále sjelo se mnoho panstva, byla z toho všude veliká nádhera, až oči přecházely. Toho použila Verůnka, nachystala si oříšek od Měsíc páva, a když byla prohlídka nevěst, rozloupila ho, a odila se do šatů stříbrných, že jí nebylo rovné od hlavy k patě a přimísila se mezi vznešená děvčata. Princ se svým otcem přecházel mezi mnohými hostmi a pohlížel na panny, kterou by si měl vyvoliti a hned mu padla Verůnka do oka. Čím víc si jí prohlížel, tím více ho to k ní táhlo; ale musel čekat s prohlášením až po hostině. Když se za stoly sedalo, vytratila se Verůnka, aniž si toho kdo povšimnul, složila šaty do oříška a byla zas popeluškou. Princ při hostině marně hledal, kterou si v duši oblíbil a nic ho netěšilo. Když se princí žádná z přítomných nelíbila, rozjeli se hosté s hněvem. Princ se zatím doptával všude po neznámé, leč nadarmo. Neměl nikde stání, v ničem zalíbení a chřádl vůčihledě.

Tu zarmoucený otec nemohl jinak, než zase pozvání rozesílat po světě, aby se královské dcery nechaly u jeho dvoru vynajítí, co by si prince vyvolil z nich jednu za manželku. Zase sjelo se hojně panstva s ještě větší nádherou. Když panny scházely se do velké síně v zámku, rozloupia Verůnka oříšek od Slůnce pána a oblekla se do zlatých šatů, že kolem ní všecko zářilo světlem. Princ přehlížel zase se svým otcem pozvané hosti a byl by málem radostí vykřikl uvida neznámou pannu, kterou ihned poznal. Již nemyslel na nic, jen jak by se k ní přiblížil a vyzvěděl, odkud je. Když byla prohlídka dokonána a hosté sedali za stoly, vytratila se Verůnka a byla zase popeluškou. Princ, když ji za stoly nespatriil, byl by lítostí zaplakal a ihned poslal hledat ji, ve kterou stranu odjížděla, ale žádný ji nespatriil. Bylo-li princí dříve zle, bylo mu nyní ještě hůř. Trápil se ve dne v noci, nejedl, nepil a stále myslel na tu krásnou dívku. Král nevěda si rady, rozepsal po třetí pozvání po světě, město a zámek nechal vojskem obtočit, co by, až se hosté sjedou, nikdo neušel. Po třetí sjelo se ke královskému dvoru panstva s největší nádherou. Král přivedl chorého prince do velké síně mezi hosty, obcházel je, a princ zatím pohlížel po nevěstě. Tu Verůnka rozloupila oříšek od Větro pána, odila se do oblakových šatů a vmísila se mezi hosty. Princ sotva ji zočil, již k ní šel, políbil ji na znamení úcty na čele a tázal se jí, odkud je. Ona prstem na ústech dávala znamení, že mluvit

nemůže, že je němá. Už dále princ nešel, ale prosil otce, aby kázal jíti za stoly. Hosté přecházeli sem tam, než se usadili. Toho Verůnka použila, vytratila se a byla zas popelůškou. To ale ona nevěděla, že jí už hlídají, aby se prince neztratila, jako prvě. Sotva ze síně vyšla, už za ní lidé spěchali, aby ji zpět přivedli. Než ona se dala do běhu ke své komůrce a ztratila cestou střevíček oblakové barvy. Přece se dostala v tmavé chodbě do své komůrky, složila šaty do oříška a byla zase popelůškou v kožíšku s ocásků myších, že by v ní nikdo nehledal tu krásnou dívku, po které královský princ tak hořel. V zámku stal se zmatek. Princ vida, že ji neuhlídal, div si nezoufal. Král ihned rozkázal, aby se nikdo nehýbal a všude se pátralo po zmizelé v zámku i městě. Tu našli konečně střevíček na chodbě.

Král hned rozkázal všecko prohledati i kdyby se zmizelá dívka hluboko pod zemí ukryla. Tu našly komůrku Verůnčinu a v ní druhý střevíček oblakový, který ve spěchu zapomněla vložiti do oříšku. Ihned ji vyslékli kožíšek, poznali jí, že ona je ta neznámá a musela se oblect zase do těch oblakových šatů a tak k veliké radosti princově byla uvedena mezi panstvo, kde se jí žádná panna vyrovnati nemohla a ač byla němá, vyvolil si jí princ za nevěstu. Hosté se spěšně rozjeli, strojila se tichá svatba a princ se stal šťastným manželem.

Když Verůnka mluvit nemohla, alespoň napsala manželvi svému příhody své a že

zase mluvit bude, až bratry ze zakletí vysvobodí.

Štěstí budi všude závist. Verůnce nescházelo závistníků a tu se stalo, že musel princ do války táhnout. Těžce rozloučil se se svojí manželkou, když odjížděl. Za jeho nepřítomnosti porodila Verůnka krásného synáčka. Závistníci toho použili a sotva malé robátko dýchat počalo, vyhodili ho oknem ven a podstrčili štěně. Tu psali princ, že jeho manželka porodila netvora a je čarodence, aby ji dal upálit. Princ ale vzkázal, aby ju chovali až do jeho návratu. Když se vrátil, zhrozil se toho, ale měl ji přece rád, jako prve.

Zase musel do války a rozloučil se od své ženy. V jeho nepřítomnosti narodila se mu krásná dceruška. Nepřátelé Verůnčini chtěli ju zničit. Vytrhli jí robátko, vyhodili oknem ze zámku a podložili štěně. Princ poslal vzkázání ještě horší, než prvě. Ten hořem a haňbou rozpálen vzkázal, aby nachystali než přijede vysokou hranici, na které by svou ženu nechal upálit. Právě ji docházel sedmý rok a den, když se princ vracel. Tu vyvedli Verůnku bledou a utrápenou ze zámku, svázanou provazy, jako zločince, a vedli ji na hranici. Princovi jí bylo líto, ale pomluvami jiných se zatvrdil, nechal jí vyvést na hranici a přivázat ke kolu. Obložili ji roždím a kat přinášel oheň, aby hranici podpálil. Tu sletěli na hranici dva krkavci, proměnili se v statné mládence a každý držel jedno dítě Verůnčino na

rukách. Bratři poděkovali jí za vysvobození, přivedli k ní chlapečka s děvčátkem, odvázáli ju od kolu a přivedli dolu. Verůnka nyní mohla už mluvit a vyjevila všecko svému manželi, který měl z toho radost k nevyšlovení, neb co ona dokázala mlčením, málokterá ženská by svedla. Všichni vrátili se do zámku a štěstí Verůnčino nemělo už konce. Závistníky princ spravedlivě potrestal a kraloval po smrti otcově šťastně.

Zhlinyjan.

Jednomu sedláku narodil se silný chlapec. Dali mu jméno Zhlinyjan. Když měl půl roku snědl půl čtvrti kaše a k tomu putnu mléka vypil. Po roku snědl čtvrt kaše a vypil vědro vody. V jedenáctém roce požil šest pecnů chleba, upečené tele a vědro piva. V dvanáctém roce vzali ho stařeček do lesa na bukvice, a dali mu na to ohra-bečný koš. V lesi přišli k velikému buku, který byl celý obsypaný bukvicemi. Tu řekl stařeček: „Jak ich enem dostaneme?“ Zhlinyjan mu na to: „Co o to, odběhněte stařečku stranó, aby vás nekerá haluz nezabila“. Zatřepal bukem tak silno, že všecko haluzí opadalo. Odházal dřevo, nabral bukvic a nesl plný ohrabečný koš bukvic dom. Při večeři žalovali, že moc sní. Zhlinyjan pravil: „Já tady u vás nebudu, všecko bych vám vyjedl; su dost silné, pujdu do světa na výdělek“.

Jda světem, dal se najat u jednoho hospodáře za deset lidí na mlat. Sházal obilí z patra, vymlátil silnou kládou a vyčistil. Hospodář se lekl jeho síly a proto aby se ho zbyl, dal mu veliký měch, aby si tolik obilí nabral, co by unesl. Zhlinyjan nabral plný měch, přehodil přes rameno a šil dom.

Hospodáře tuze mrzelo, že mu mnoho obilí ubral, chtěl ho zničit a proto vypustil za ním divokého býka. Ten se tomu jen usmál. Popadl býka za hlavu, přehodil na záda rka: „Hospodář ví, že k šiščám potřeba masa“. Tak se dobral zpět k rodičům. Jak bylo všecko ztráveno, vydal se Zhlinyjan do světa na práci. Přišel do města a najmul se vykopat hlubokou studni za čtvrt stříbrných peněz. Za čtrnáct dnů byl z práce hotov. Měšťany to mrzelo, že mu mají tolik peněz vyplatit a uradili se, že ho zahubí. Když ve studni práci dokonával, spustili na něho velký zvon, aby ho rozmačkal. Po chvíli vylezl Zhlinyjan ze studně, měšťané se strachy rozutíkali, ale on na ně volal: „Toste mě podali pěkné klobóč, enem mě ešče déte čtvrt peněz a já púdu dál“. Ti mu rádi donesli mzdu umluvenou, aby se toho siláka zbyli. Zhlinyjan nakoupil živností a dal se přes hory dál. Tu potkal mnoho vojska utíkat z lesů ven. On je zastavil a ptal se jich, co se jim přihodilo. Tu mu vypravovali, že nedaleko žije na zámku velký obr a dělá škodu na lidech i dobytku v celém kraji. Když se na něho vybrali, mnoho jich zahubil, že ostatní mohli utéct. Zhlinyjan jich potěšil, že obra sám zahubí, aby mu jenom poslali na zámek chleba a masa. Ti mu to z radosti slíbili. Poznali po jeho neobyčejném klobouku, že je taky hrubě silný. Tak se přibrál k zámku. Jakmile ho obr z okna uhlídl přicházet, volal: „Co ty tu chceš uhléplaze?“ „Jdu na tebe!“ odvětil mu Zhlinyjan.

Obr se rozhněval a hodil po něm železným sochorem 10 centů těžkým. „Tos mě pohodil palicu pěknou, abych se měl čím oprát“, volal na obra Zhlinyjan. Pak se hnál do zámku a jak zotíl obra, hodil po něm zvonem, že ho prorazil. Vytrhl obru meč, usekl mu hlavu a odevzdal to vojákům, kteří mu zatím nanесли živnosti. V zámku si odpočinul, posilnil, ale nemínil tam ostat. Za nedlouho nabral peněz, co tam po obru zbylo a šel dál světem. Jednou našel odpočívát pod vysokým bukem dva pocestné, jako on. Pozdravil jich a přibrál se k nim, aby si odpočinul. Že měli hlad, rozdělil svou živnost na tři díly a pojedli všichni. Ti mu velmi děkovali a slíbili, že se mu odmění, jest-li se k nim přidá.

Zhlinyjan pravil: „Když jste se tak posilnili, můžete mě zdělit, kdo jste“. Ten první začal: „Mě říkají Lamskala a mám tu sílu v sobě, že lámu rukama skály“. Na důkaz toho zdvihl se, popošel od stromu k velkému kamenu a přehodil ho přes kopec. Pak si usedl na své místo. Druhý pak pravil: „Na mě se volá Triocel a su tak silné, že tvou hůl železnou na prášek rozetřu“. Na to popadl hůl, rozlámal ji na kousky a rozdrtil rukama. Tu se zdvihl Zhlinyjan rka: „Dyž vy ste tak silní, tož já také ukážu co umím.“ Na to obejmul buk, vytrhl ho i s kořením a daleko odhodil a dodal: „Mě zas říkete Trasibuk“.

Podali si ruce, slíbili si přátelství nerozlučné a šli společně dál. Vyšli z lesů a spatřili nedaleko město celé černým souknem

obtahnuté. Ptali se lidí na poli, co by to znamenalo. Ti jim vyložili, že v tom městě přebývá král, kterému ukradli obří tři princezny, zavlekli do jeskyně v lesi a tam je chovají. Tomu, kdo by jich vysvobodil, slíbil půl království.

Hned se všichni tři oznámili u krále, že princezny na obrech dobudou. Jen, aby jich živností zaopatřil do sytosti. Král učinil jim hned po vůli, zavedl je v horách k velké jeskyni, kde si upravili nocleh. Druhého dne prohlédli jeskyni, nenašli v ní nic a proto dva odešli do lesa na lov, a jeden hlídal a vařil oběd. První den zůstal doma Lamskala. Když dovařil, přibral se k němu nanadále pidimužik s dlouhou bradou a žádal, aby mu dal polévky. Jak mu polévky Lamskala podával, povalil ho pidimužik na zem, uhodil po hlavě, že zůstal omráčen ležet a jídlo rozlil po ohni. Lamskala, když se zpamatoval, vstal rychle, uvařil nový oběd a neřikal kamarádům, co se mu přihodilo, že se za to styděl. Druhého dne zůstal doma Triocel a jemu se podobně stalo jak Lamskalovi, ale z haňby nežaloval. Třetí den hlídal Třasibuk. Jak se k němu přibral pidimužik, poznal, že mu nic dobrého nenese, neb obá kamarádi byli dotlučení v obličejí. Proto ho zhurta odbyl, když na něm žádal toho vařeného. Ten se ale nenechal odbyt. Zhlinyjan či třasibuk dozlobený popadl pidimužika za bradu, rozdával klínem naštipnutou kládu bukovou, strčil mu do skuliny bradu a pantok vytáhl, že pidimužik zůstal viset za bradu,

řka: „Počkej, až kamarádi přijdó, oni ti oplatí, cos jim včera počil“.

Schylovalo se už k poledni, kdy kamarádi měli se vrátit; pidimužik bál se pomsty jejich, házel sebou, třepal hlavou strachy, až se mu brada utrhla a on skoky utíkal v jeskyni k černé díře, ve které zmizel, že po něm památky neostalo. Třasibuk hnal se za ním, ale u té propasti se na štěstí zastavil, neb by to byla jeho hodinka smrti, kdyby jen o krok pokročil. Vrátil se tedy k ohni s úmyslem, že pidimužika v té díře najde, až přijdou kamarádi.

Ti se za nedlouho vrátili s dobrým lovem, usedli v jeskyni a pochutnávali si na obědě připraveném čekající, až si Třasibuk postěžuje na pidimužika. Ten ale, až se najedli, vyjevil se smíchem, co se mu přihodilo a ukázal jim dlouhou bradu, kterou vytáhl ze štěrbin klády bukové. Kamarádi se hrubě zlobili potichu, že to Třasibuk chytřeji vyvedl, než oni a záviděli mu. Ze závisti pochází všecko zlé na světě. Tak i kamarádi chtěli ho zahubit.

Zhlinyjan po obědě dovedl je k díře s hořícím polenem, ukázal jim, kde pidimužik zmizel a pobízel, aby se tam spustili a jeho ztrestali. Po té hodil poleno hořící do propasti. To padalo, naráželo na skaliny, že jiskry litaly a dlouho viděli poleno světélkovat, než zmizelo jejich zraku. Musela být díra hluboká velmi. Kamarádi umdlení z honu, ulehli k odpočinku. Zhlinyjan ale vybral se zatím ke králi a ohlásil, že už ví, kde ty princezny jsou. Vy-

pravoval králi, že je žádný neunesl, leč ten pidimužik tou hlubokou propastí na druhý svět a žádal krále, aby nechal pořídít velké lano, co by se mohl spustit na dno. Král ihned skoupil len z celého království, najal provazníků co by nasoukali provaz na tři sta míl dlouhý. Pak poručil pořídít velký sud, co by kromě třech lidí vešla tam strava na čtrnáct dní. Nad dírou poručil pořídít okovaný rumpál silný, aby se nepolámál.

Když všecko připraveno bylo, tu se Lamskala a Triocel zbaběle vymlouvali, že tam nepujdou, oni že budou ráději Trásibuka spouštět. Beztoho by se tu žádný na to neobral. Trásibuk byl s tím spokojený, vsedl do sudu plného živnosti a nechal se spouštět. Tři dni trvalo spouštění, než se dostal na dno ve velké jeskyně, do které z jedné strany svítilo slunko. Trásibuk dodal si myslé, vyšel z jeskyně a stanul na krásné louce plné kvítí pestrého a uprostřed spatřil krásný zámek z bílého mramoru.

Přešel louku, vkročil do zámku a přecházeje krásnými jizbami našel v jedné nejstarší princeznu, která ho radostně vítala: „Vítej Zhlinyjane, kdesi se tu nabral; jak tě můj pán uhlídne, on tě rozbije“. Ten se tomu jen usmál řka: „Což tvůj pán! Nech si jde pro svou bradu na druhý svět, tam ju má v bukové kládě. Já se ho nebojím“. Zhlinyjan by špatně pochodil na tomto jiném světě se svojí silou. Princezně ho bylo líto, byl pěkně urostlý a což víc, dobrého srdce. Proto mu dala prsten řkouc: „Ten prsten ti dá silu čtyřiceti mužů. Za-

vedu tě k pánu mému, ale ti radím, abys nejedl, co ti dá, ale co sám jí, jinak by ti ani ten prsten nepomohl“. Princezna zavedla Zhlinyjana řadou světnic do malé jizby, kde na loži ležel pidimužik s podvázanou bradou. Pozdravil Zhlinyjana, jak by se nic nebylo mezi nima přihodilo a zval ho, aby s ním pojedl. U postele byl postaven stoleček a na něm roztodivná jídla. Před sebou měl mísu, z které si nabíral na talíř a pojídal. Zhlinyjan přisedl, vzal mísu a než se pidimužik zpatatoval byla prázdná, neb na ní byl pokrm síly. Ten zlostně vyskočil z postele, obořil se na Trásibuka, řka: „Včil mosíš se mnó za pasy na stříbrný most za mým zámek. Kdo koho přemože, toho je princezna“.

Trásibuk, sotva jídlo požil, cítil silu sto mužů. Dlouho se nezpečoval, pokývl hlavou řka: „No, může!“ Vyšli ze zámku, šli cestou posypanou bílým pískem, až došli na most přes velkou řeku, který se třpytil nejčistším stříbrem. U prostřed se začali pasovat. Táhal se sem tam až do umdlení. Jak se schylovalo k večeru, popadl Trásibub pidimužika za nohu, otočil ním kolem sebe a uhodil ním o stříbrný most, že mu kus nosu upadlo a pak ho vhodil do řeky. Na to se vrátil do zámku, vzal princeznu a ta ukázala mu cestu, kde je druhá princezna. Tak se za nedlouho octli oba v zámku druhé princezny, který byl ještě krásnější než ten první. Šli do něho přes velikou řeku vody křišťálové, v níž hemžilo se množství zlatých ryb, po mostě řemeslné práce ze

zlata. Princezna prostřední uhlídala je z okna, vyšla jim radostně vstříc a divila se hrubě, kde se tu nabral Zhlinyjan. Ten se jen dobrácky usmíval řka: „Dyť mě váš tatíček poslali, abych vás všecky osvobodil a dovědl zpátky“. Princezna prostřední se smutně zamyslíla, řkouc: „To se ti lehkó řekne, ale těžko vykoná. Můj pán jí samou sílu a zmože tě. Leží nemocný, je celé dotlučený, ale to mu nevádí, aby tě zhubil. Já tě k němu dovedu. Nejez, co ti bude dávat, ale to, co on jí; neb on pojídá samu sílu“. Pak mu podala prsten, který mu dá sílu sto chlapů.

Zhlinyjan nastrčil prsten, rozloučil se s princeznami a šel za tím čarodeníkem. V jedné jizbě našel ho v posteli pojídat. Ihned vítal Třasíbuka, jak by se mezi níma nic nebylo stalo, pobízel ho, aby přisedl a s ním jedl, neb tam měl roztodivných jídel líbezně vůně. Sám jich nejedl, jen z míse jedné bral jídlo bez vůně, bez chuti. Třasíbuk, ač byl velmi hladný, nechal chutných jídel, vzal misku pidimužíku a jedním rázem spolkl, co v ní bylo. Ihned vyskočil pidimužík, obořil se na Třasíbuka, aby šel s ním za pase na zlatý most. Kdo koho přemože, toho je princezna. Vyšli na zlatý most, zápasili mocně do večera, ale bez výsledku. Jak večer nastával popadl Třasíbuk pidimužíka a uchopil ho za nohu, otočil jim několikrát kolem sebe a uhodil ním o zlatý most, že mu kus škranz uletělo. Třasíbuk vrátil se do zámku, vzal obě princezny a vydal se s nimi na cestu vysvobodit tou nejmladší.

Když tato spatřila Zhlinyjana se svýma sestrama, nebylo divení konce. Zase radila ta nejmladší Zhlinyjanovi, aby nejedi, co mu pidimužík podá, ale co on jí a dala mu prsten, který mu dal sílu dvě sta chlapů. Třasíbuk hledal v zámku pidimužíka a našel ho obvázaného na loži. Uvítal Třasíbuka, jak náleží, a zval, aby s ním pojedl. Předložil mu samé chutné jídla, ale Třasíbuk z nich ničeho nepožil, jen tu misku před pidimužíkem vyprázdnil najednou. Pidimužík rozezlený vyskočil z lože, řka: „Včil pujdeme spolem naposledy za pase na most diamantový. Dyž mě přemožeš, só tvý všecky tři princezny“. Vyšli ze zámku, a cestou samými drahokamy vykládanou přišli k mostu přes velikou řeku, který byl stavěn ze samých diamantů. Uprostřed zápasili spolu až do večera, že už obá byli zemdění. Jak nastal večer, popadl Třasíbuk pidimužíka za nohy a uhodil ním, co měl síly o most, že mu půl hlavy uletělo. Tu se přihrnulo na sta malých lidí, vzali pidimužíka na nosítka a utíkali s ním spěšně do prvního zámku, kde se uschoval do sklepů, aby ho Třasíbuk nenašel, neb se ho velmi bál.

Zhlinyjan vrátil se do zámku, princezny ho obsloužily, poděkovaly mu za osvobození a ta nejstarší se mu zaslíbila, že žádného nechce za manžela jen jeho, když je všecky dovede zpět královskému otci. To si Zhlinyjan pochvaloval, neb se nemosel bát, že kdy hladu pocítí, když bude zetěm královským. Princezna se mu taky jak náleží líbila, proto se hned spolu zasnoubili.

Jak si trochu Zhlinyjan odpočinul, vraceli se k díře, aby splnil slib princeznám, že je převede na druhý svět. Cestou zastavili se v prvním zámku, princezny nabrali si vzácných pokladů, co zatím Zhlinyjan hledal pidimužika. Prolezl celý zámek i sklepy v posledním přikované spatřil tři silné lidi. Okovy přelámal a ti děkovali mu za osvození, že jsou oni tři králi z těch zámků, ve kterých bydleli ty tři princezny a ten čaroděník že ukrývá se před ním zde pod lávkou. Zhlinyjan našel ho v koutku skrčeného, vytáhl ho a roztrhl v půli. Zachránění králové Zhlinyjanu děkovali a snesli mu hromadu zlata, stříbra a drahého kamení, aby měl na druhém světě z čeho trávit. Sebral tři princezny a došli k jeskyni, v níž byl sud na provaze. Napřed vstoupila nejstarší princezna se svými poklady. Rozloučila se s Zhlinyjanem a dala mu svůj prsten, aby se s ním proukázal jejímu otci královskému, co by je pak, až se šťastně shledají, v manželství spojil. Zhlinyjan zatáhl provazem a po chvíli natáhl se provaz a sud počal vystupovat. Lamskala a Triocel táhli trpělivě tři dni, až byl sud nahoře. Jak se obá zaradovali, že z něho vystupuje krásná princezna; obá ju chtěli mít, až se do sebe dali. Když byla bitka nejprudší, zvolala na ně nejstarší princezna: „Nač se bijete? Dyt jsou tam ještě dvě. Pospěšte je taky vytáhnout!“ Ti se nechali a spouštěli rychle sud. Po té vytáhli druhou i třetí dceru královskou.

* * *

Zhlinyjan, když nejmladší princezna vystupovala v sudu, pomyslíl si: Mosém se přesvědčeti, lesi ti moji kamarádi só věrní. Nánosil kamení do jeskyně a jak se sud po čtvrté spustil, naložil je do něho, natáhl provaz a nechal to táhnout vzhůru. Odesíl pak z jeskyně ven. Za dvě hodiny slyší temné rachocení a po chvílce s velkým lomozem spadl sud s kamením a rozbil se na třísky. Zhlinyjan vytáhl provaz na světlo a shledal, co očekával, že ošemetní kamarádi provaz přeříznou, aby ho shladili. Co nyní? — Zhlinyjan opravdu nevěděl, co si nyní počne. Opustil to nešťastné místo, bloudil krajinou, až přišel do velké zahrady. Ohromné stromy ovocné trčely až do mračen, plné roztodivného ovoce. Vyšplhal se na jednu jabloň, aby se nasytil, když tu spatřil velkého hada plazit se k hnízdu, v němž mládáta tesklivě nařikala. Zhlinyjan se dlouho nerozmýšlel. Vylezl k hnízdu, skočil do něho, hladil, mládáta, aby je utišil a čekal, až had vystrčí hlavu do hnízda na mládáta. Obrovský pták poletoval okolo stromu, že se z toho silný vítr udělal. Byla to samice a bála se o svá mládáta. Jakmile se had přiblížil k hnízdu, usekl mu Zhlinyjan hlavu. Když se to stalo, usedl pták na hnízho a taktó promluvil: „Vítej Zhlinyjane! Už tu na tom stromě tři sta let mívám mladé, a pokaždé mě je ten had zahubil. Tys mě jich vysvobodil. Co za to žádáš, všechno ti udělám!“ „Já bych nemnoho žádal“, odpověděl Zhlinyjan, „jen kdybys mě přenesl na druhý svět“.

„Brachu, to je těžká věc“, ulekl se pták, „na druhý svět je daleko, ale co mohu ti udělat. Za touto zahradou se pase na louce tři sta ovec. Dvě z nich necháš ve hnízdě, aby měly moje mladé z čeho trávit, a ostatní navážeš na mě. Sedneš na mně a já tě ponesu na druhý svět. Dyž se ohlédnu, vhodíš mě jednu obci do zobáku“.

Zhlinyjan učinil, jak radil pták a když bylo vše hotovo, odletěl s ním jako blesk, že mu až hlava přecházela. Letěli dlouho a po každé, když se pták ohlédl, vhodil mu Zhlinyjan po jedné ovci, až jich nebylo a oni měli ještě deleko k našemu světu. Pták se ohlédl, síly mu ubývalo a Zhlinyjan dlouho se nerozmýšleje, uřízl si kus lýtky a vhodil své vlastní maso ptáku do zobáku. Sotva to požral, hned byli na druhým světě. Zhlinyjan mu poděkoval, že ho i se svými poklady přenesl na druhý svět. Pták se k němu obrátil a řekl: „Co to bylo za maso, co's mně vhodil naposledy?“ „Podivě se“, ukazoval Zhlinyjan ránu na noze, „to bylo moje maso“. Pták rychle maso vyplul, připleskl Zhlinyjanovi na ránu, že hned srostla, řka: „Dyby's mě to byl spíš řekl, byl bych tě sežral; včil ale nemám do tebe moci“. Po té odletěl a nebylo ho.

Zhlinyjan koupil vůz s koňmi a jel do království zachráněných princezen. Šťastně se tam dostal, za rok od té doby, co se s nimi rozloučil. Když přijel k městu, ukryl poklady své, koně s vozem prodal a vešel do města. Tu se dověděl, že si nejmladší princeznu bude brátí Lamskala,

a prostřední Triocel, jako jejich osvoboditelé, a že je k tomu nutí sám král. Zhlinyjan najal se do práce k zlatníkovi, který ho rád přijal, neb měl k svatbě dělat prsteny pro královské dcery. Zhlinyjan žádal, aby ho do třech dní žádnem nevyrušoval z práce, že udělá prsteny, jaké nikdo zde nespatriil. Zavřel se, jedl a pil a nic nedělal. Třetího dne odevzdal mistru krásný prsten, který dostal od krále osvobozeného z prvního zámku. Tu bylo nemalé divení nad krásnou prací, již nebylo rovné na tomto světě.

Bylo ještě větší podivení v královském zámku, když zlatník donesl druhý prsten. Tu i nejstarší princezna žádala, aby i jí udělal prsten, jak mají její sestry. Pro ten si přijela nejstarší princezna sama. Když vešla k zlatníku, podával jí její vlastní prsten, který darovala Zhlinyjanovi. Hned tázala se, kdo ho udělal. Mistr se zapálil, ale vyznal, že ne on, ale jeho pomocník ty prsteny udělal. Když princezna na svém stála, aby jí pomocníka ukázal, dovedl ji mistr do jeho komůrky. Co to bylo za radosti, když se shledala se svým vysvoboditelem. Ihned poslala pro královské šaty, Zhlinyjana do nich oblékla a odvezla do zámku k otci, aby jí ho dal za manžela a vyjevila všechno, co pro ně učinil, jak je vysvobodil a jak ho chtěli Lamskala s Triocelem zahubit ze závidosti. Tu král uvedl Zhlinyjana jako zetě svého mezi své hosty a poručil, aby se nejprve svatba nejstarší princezny slavila. Při tom chtěl ztrestati kamarády Trásibuka za jejich nešlechtnosti,

neb obě mladší princezny přísahou zavázali, aby je vyhlásily za své osvoboditele a na ně nevyzradily, co učinili Zhlinyjanu. Kamarádi ho ani nepoznali, neb se byl velmi změnil. Byl z něho krásný, statný muž, že mu rovného nebylo a oni byli přece jen sprostí lidé prctiv němu, když ničeho nezkusili. Mladé princezny, když jim to otec sdělil, který je stále ke svatbě nutil, měly z toho velikou radost, že jsou nenáviděných ženichů sprostěny. Slavila se slavná svatba Zhlinyjana s nejstarší princeznou. Při tabuli obrátil se královský zeť ku svým bývalým kamarádům, řka: „Co by zasluhoval, ten, kdo hledí svého kamaráda o život připravit?“ Ti rázem odvětili, že by měl býti čtyřmi voly roztrhán. Tu povstal ženich a zvolal hlasem hněvivým: „Jak jste si usoudili, tak se vám stane. Já su Trásibuk a vy hleděli jste mě zahubit“. Lamskala i Třiocel zbledli na smrt, chtěli utéct, ale vojsko je vyvedlo hned na louku za město a byli utraceni, jak si usoudili. Zhlinyjan stal se pak mocným králem, kterého se všichni báli pro jeho velikou sílu i bohactví. To ale nikdo nevěděl, že si ho poctivě zasloužil a mohl si za své poklady ještě jedno koupit. Tak poctivost i prostého člověka vítězí, byť i po mnohých těžkostech.

Hádači.

Cvrček a Jandala sloužili v jedné vesnici za pacholky u šetrných a spořivých hospodářů. Stěžovali si na hubenou stravu, že jen hrách a čočku jívali, i na práci, že ji bylo mnoho a platu málo. Umluvili se, že si najdou nevěsty, se ožení a budou svými pány. Hledali nevěsty, hospodářem pohrdali, při jídle nabírali obrácenou lžicí hrách a v práci byli leniví. Nevěsty si našli, službu vypověděli a oženili se. Po čase dal jim Pán Bůh každému chlepečka, ale neměli co jíst. Cvrček si dodal odvahy, zašel ku svému hospodářovi bývalému a prosil o trochu stravy. Hospodář pozval ho na komoru, podal mu mých, aby držel, že mu nasype hrachu. Cvrček držel mých hospodář nabíral obrácenou lopatou, že nic do mých nedošlo. Cvrček vzdychl: „Stréčku, proč to berete na ruby?“ — „Ty's taky nabíral obrácenou lžičkou, když sme jívali hrách!“ odvětil hospodář. Cvrček se haňbil, prosil skroušeně a dostal plný mých. Žena byla ráda, že aspoň hlad zaženou. Tu si Jandala stěžoval Cvrčkovi na hlad a bídu a obá hořekovali, že jim na službě bylo volněji. Umluvili se, že se pustí do

světa na výdělek. Rozloučili se se ženami, šli krajem, pak lesem, až přišli večerem k jedné chaloupce na nocleh, ve které hospodářila stařenka. Dala jim večeri i nocleh, i nabídla jim, že mohou u ní zůstat ve službě za dobrou mzdu. To se jim líbilo a zůstali.

Ráno zavedla je do chléva řkouc: „Jeden budete krávu pást a druhý hnůj kydat!“ Jandala odvázal krávu a vyvedl na palouk. Kráva se trochu popásla, ale potom, jak slunce zahrálo, skákala a smýkala Jandalou do večera, že i chléb potratil a se velice unavil. Litoval, že nezůstal ve chlévě a záviděl Cvrčkovi lehčí práci. Tento ale kydal hnůj od rána, a předece ho neubývalo, že byl celý zoufalý a záviděl Jandalovi, že se může celý den na louce povalovat. Večer ani k jídlu se neměli únavou, ale před spaním ochotně zaměnili si práci. Vedlo se jim ještě hůř, než první den. Tak to šlo několik dní, až se utáhali. Tu prohodil Jandala: „Lepší bylo slóžit, než se ženit, vede se nám, bratře, čím dál, tím hůř; řekneme ráno hospodyně, že mosíme jít dom, co by nás ze služby propustila“. Stařena je propustila a dala jim každému hrst tolarů. Cvrček se radoval: „Bratře, dobrý výdělek; je velký, ale zlý!“

Nešli dom, ale brali se dál za les, až došli k městu královskému. Tam uslyšeli, že princezna ztratila drahocenný prsten, žádný ho najít nemůže, a že kdo se na to odváží, dostane velkou odměnu. Cvrček povídá: „Jandalo hleď, lépe je nám, mítí se dobře,

než hlady po světě se tólat. Déme se za hádače!“ Jandala strachy odvětil: „Dyby se nám to nepovedlo, budeme o krk kratší!“ — „No, šak se nejak z toho vytočíme!“ — Dali se tedy za hádače. — Král přijal je řka: „Čtrnáct dnů budete mojí hosté. Neuhodnete-li poslední den, kam se prsten poděl, hlavu ztratíte!“ Sluhové zavedli je do krásné komnaty, kde jim obydli vykázano bylo. Bylo poledne, sluha donésl jim jídlo. Tu zvolal Cvrček? „To je naše první!“ Po západu slunce donesl jiný sluha večeri. Tu zvolal zase Jandala: „To je naše druhé!“ Sluha se nemálo ulekl, vyšel na chodbu a pravil prvnímu, co přinesl oběd: „Bratře, zle je, oni vědíj, že jsme prsten ukradli!“ Vrátili se oba a úpěnlivě prosili Cvrčka s Jandalou, aby na ně nevyzradili. Ti se nemálo radovali, jak se všecko k dobrému obrátilo, aniž to na sobě znáti nechali, jenom poručili, aby na čtrnáctý den prsten největšímu morákovi na dvoře podstrčili, co by ho požral. Zatím hodovali a dobře se měli.

Poslední den přišel král a Jandala řekl: „Nejmilejší králi, prsten má ten největší morák ve voletí, který nalezna v zahradě, když princezna ho procházkou ztratila, požral“. Morák na rozkaz krále zabít a preten šťastně nalezen. Než jim odměnu slíbenou vydal, pravil král: „Dám vám ještě jednu hádanku, kterou když uhodnete, obdržíte jednou tolik, nebo ztratíte krk“.

Pak přinesl železnou skřínku. Tu zvolal Cvrček sám k sobě: „Cvrčku, včil je s tebou zle!“ Sotva to dopověděl, vypadla králi

skřínka, pádem o zem se rozevřela a z ní vylezl cvrček, který po komnatě běhal a cvrčikal. Šťastní hádači dostali bohatou odměnu a vraceli se pustými lesy do domova. Došli cestou v noci k rozbořenému kostelíčku a chtěli tu odpočinout na pavlači. O půl noci probudil je dupot a mnohé hlasy a patřice k oltáři, viděli, jak za ním uschovávají loupežníci poklady naloupené. Brzy odešli, nastalo ticho vůkol a obá hádači minili poklady odnésti. Rozžali svíčku, vybrali mnoho pokladu ve zlatě a stříbře a dělili se. Při tom se vzájemně podezřívali, že se ošulí. Zbyl zlatý peníz, každý ho chtěl mít, až se dali do hádky a bitky. Svíčku povalili a zhasli, že nastala tma a v té se loupežníci vraceli. Zděšeně naslouchali lomu v kostelíčku. Žáden tam nechtěl vejít, až náčelník loupežníků sám se tam odvážil. Právě se Jandala zanášel, aby Cvrčka rukou uhodil, zasáhl náčelníka a srazil mu čepicu z hlavy, která náhodou vletěla Cvrčkovi do ruky. Náčelník strachy utekl a s ním ostatní, myslíce, že se tam čertí táhají o lup. Když se obá hádači do únavy natáhali, sebrali za svítání své věci a vydali se na cestu k domovu, kam šťastně dorazili.

Zeny vyhublé bídou seděly právě před rozpadávající chalupou, kterou společně obývaly. Zpomínaly svých mužů a stěžovaly si na bídu, neb žádný v dědině neměl s nimi útrpnost. Ani nepozorovaly své muže na ně bolně hledící a zaradovaly se spatřivše je, že nesou na zádech živnosti. Radost jejich

byla ještě větší, když spatřily to bohatství, co každý přinesl.

V dědině panoval chlast, sedláci se silno zadlužili, že se dva grunty prodávali. Jandala a Cvrček koupili si po jednom, nakoupili dobytka a nářadí a v krátkosti se ztratily stopy bývalé bídy. Do roku měl Cvrček chlapečka a když mu chtěl z čepice nalezené v kostelíčku ušít čepičku, našel v ní zašitých mnoho papírových peněz, že si koupil ještě jeden grunt a stal se zemanem rozsáfným, že k němu kdekdo na radu chodil a nebylo mu daleko rovného.

Lína.

Mladý, bohatý sedlák, aby měl ještě více, vzal si bohatou, ale hloupou Línu za ženu. Omrzela se mu brzy, chytl se sklínky a opil se tou ďáblovinou. Sousedův synek ulakotil se na to bohatství a oženil se s Línou, která po svatbě ještě více bláznila. Rozdávala a márnila, co se dalo. Sedlák před ní uschoval peníze do hrnců, postavil je do komory za bečku zelí, řka jí: „Nechod tam, só tam bobáci!“ Ona slíbila, že tam nikdy nepůjde. Za čas odjel sedlák do lesa, přijel hrnčič a nabízel jí tovar svůj ke koupi. Jak ho spatřila volala: „Stéčku, pote sem, my máme v komoře bobáky. Só tam za bečko a já tam nesmím jít.“ Hrnčič poznal, kolik bylo; vešel do komory a vynésl si hrnce z penězi. Celý náklad složil selce před dům a odjížděl mysle si: „Jak živ nebudu už pálit hrnce!“ Selka nanesla hrnců do komory a ostatní rozvěšela po plotě. Muž přijel z lesa a lekl se nemálo, co učinila, ona ale se smíchem vyprávěla, že tolik hrnců dostala za ty bobáky. Na podzim stržil mnoho peněz, nasypal je do míška a uložil ve sklepě pod bečku, řka ženě: „To tu dávám pro příhodu!“ Jednou odešel muž z domu, přišel řezník koupit tele

a Lína volala naň: „Nejste vy Příhoda?“ Ten se nerozpakoval a řekl: „Su!“ — „Ach, můj Božíčku“, radovala se Lína, „co se vás můj muž načekal, ten bude mít radost, až mu to povím, že ste tu byl. Dyt' vám schoval peníze pod bečku ve sklepě“. Zavedla ho do sklepa a dala mu peníze. Ten s nimi rychle upaloval k lesu, věda, co Lína mužovi vyvedla.

Sedlák přijda domu lekl se, když ho Lína vítala: „Milý mužíčku, už ten Příhoda tu byl, cos mu ty peníze schoval!“ Ten zvolal: „Nešťasná robo, co's to zas' vyvedla! Jak vypadal ten tvůj kmotr Příhoda?“ — „No! kupoval napřed od nás tele a měl velikého psa!“ Sedlák napadlo, že to byl řezník. Foručil Líně, aby šla s ním toho Příhodu dohonit, že jemu ty peníze nepatří. Ona šla ochotně pěšinou k lesu. Na rozcestí se rozešli a slíbili si, že v lese na sebe zavolají. Po chvíli volá Lína muže. Ten spatřil, že drží opasek plný stříbra, který vídal na řezníku. Radoval se, že má peníze zpět. Aby ho žena neprozradila povídal jí: „Ženo, musíme mít ještě jednu svatbu, budeme se ženit!“ „No, může!“ odvětila ona. Přišli na louku, sedlák ulomil si lískový prut a honil ženu okolo kopky sena. Unavená prosila ho, aby ju nechal, že má už dost toho ženění. On ju ale prutem šlahal a honil, až padla. Pak ji zanesl dom a uložil do postele. Druhého dne přiběhl řezník a ptal se Líny, zdali našla ten opasek „Ano! bať sem našla opasek, jak sme se ženili!“ Řezník se dopálil a odešel.

Lína vyváděla vždy horší věci, že ju chtěl muž zahubit. Zavědł ju jednou do hor a tam ju opustil. Na třetí den vrátila se Lína řkouc: „Mužičku, ten co vzal ty bobáky, zakopal je v lesi pod bukem, když jich chceš, pojď si jich vzít“.

Sedlák šel ochotně za ní, peníze vykopál a odnesl dom. Aby se tím neprozradila, pravil jí: „Ženo, bude potopa světa, aby se's neutopila, vlez se do kamen a já tě tam zazdím.“ Zazdil ženu a lil do kamen vodu s vrchu, až byli plné. K večeru vodu vypustil, Línu málo živou vytáhl a pokřísil.

Po čase přišel hrnčír celý zdrcený a ptal se Líny, jestli nenašli poklad v lese. Ona: „Ano, našli sme ho s mužem před potopou světa!“ Hrnčír rozmrzen odešel.

* * *

Jednou se sedlák na Línu dopálil řka: „Ženo, lesi nenajdu hloupější ženy, tož tě zabiju.“ Vydal se do světa a přišel v jedné dědině k chalupě, před kterou seděla selka v pláči. Před ní kvočna kvákala a kuřátka píštěly.

Ptá se selky, proč pláče? — „Och, jak bych neplakala“, nařikala tato, „dyž má kvočna malé kuřátka a nechce jim dát ceekat.“ — „To je snadná pomoc“, těšil sedlák, „naučim jich, lesi mi zaplatíte“. Selka rychle donesla peníze. On ji rozkázal donést kaše a vody. Kuřátka se nazobaly, napily a vlezly pod kvočnu. Pak řekl: „Včil jim dává ceekat!“ Sedlák se zasmál a šel dál.

V jiné vesnici slyšel o hloupé ženě. Jak mile muž vyjel na pole, postavil se před okna a hleděl vzhůru, procházejce se před nimi. Po chvíli vyjde selka před dvéře a táže se ho, proč se pořád do nebe dívá? On ji vážně odvětil: „Hledám díru v nebi, z které sem spadl na svět!“ — „Snad ste nebyl v nebi?“ — „Bať byl, včil právě jsem s tamodsud spadl!“ „Ty můj Bože, tož znáte Francka, mého prvního muže!“ — „O ano, znám!“ „A co tam dělá, jak se má!“ — „Tá noť, má se zle“, odvětil sedlák, „nemá co na sebe vtrhnót, hladu má dost a k tomu se tam zadlužil“. — Celá ulekaná tázala se ho, jestli tam zpátky půjde, že by tam svému nebožtíku muži něco poslala. „Bať, že púdu, co bych tu dělal“, odvětil sedlák.

Selka mu vybrala nejlepší šaty, peněz, co doma sehnala, a živnosti, co unésl. Muž přijeda z pola, slyšel, co žena vyvedla a nemálo se dopálil. Osedlal koně a hnal se za sedlákem. Ten vida ho, pohodil měch do lesa, usedl na mez a držel klobouk na čemsi. Za chvílku přihnal se ten na koni řka: „Stréče, nešil tu chlap s nošó?“ „Před chvílkó tu šil právě okolo. Počete-li mi vašeho koňa, doženu ho a měch mu odejmu, lesi mě tu podržíte ten klobók. Mám pod ním ptáka“. Ten s koně seskočil, držel klobouk, a sedlák tam ten do lesa pro měch a ujel i s koněm. Až byl hodně daleko, pustil koně zpět a přibrál se domu. Přijda povídá Líně: „Ženo, só ešče hlóupější ženy na světě než ty, nic ti už neudělám.“

Chudý švec.

Byl chudý švec a nemohl výdělkem rodinu uživit. Když nouze nejvíc tísnila a děti zmrávaly, tedy šel do světa, aby to trápení hladem neviděl. Vyhnul se dědinám a zašel do pustých lesů. Tu potkal černého pána, ten se ho vlídně ptal, kam jede. „Du si udělat smrt“ — odpověděl švec. „Neděle toho, zapiš mi svoji dušu a budeš mít každé ráno pod blavó pětku, aby ses mohl se svými uživit; ale do kostela nesmíš chodit“. To se šveci líbilo, slíbil všecko, nařizl si prst a zapsal se pánovi na papír svojí krví. Vrátil se dom a ráno skutečně našel pod hlavou 5 zlatých. Nouze z domku se vytratila, vesele žil a do kostela nechodil, což ho však velmi trápilo. Sedm let uplynulo, čert přišel pro ševce; ten ho ale úpěnlivě prosil, aby mu lhůtu prodloužil a dovolil do kostela chodit, že ochotně s ním půjde do pekla. Čert se nad ševcem smíloval, přidal sedm let a svolil k návštěvě kostela. Od té doby chodil švec každodenně do chrámu Páně, modlival se, aby ho Pán Bůh zachránil. Po čase prosili ho dva pocestní o nocleh. Přivítal je upřímně, žena uchystala jim dobrou večeři a připravila pohodlný nocleh. Ráno se pocestní loučili a ten

mladší pravil ševcovi: „Vyslov si troje přání a všecko se ti vyplní“. Překvapený švec pohlédl pozorněji na ponocné a poznal hned, že je to Pán Ježíš a sv. Petr, řka: „Když tomu tak, přeju si za první: Kdo si na moju stoličku sedne, aby bez mé vůle nikdy z ní nemohl; za druhé: kdo mi pohlédne do okénka u jizby, aby bez mé vůle od něho nemohl; za třetí: aby ten, kdo by mi vylézl na mou trnku před okny, bez mé vůle s ní nemohl“. Pán Ježíš mu to přislíbil a zmizel se sv. Petrem.

Přišel sedmý rok a s ním i čert, řka: „Čas vypršel, pojď se mnou do pekla“, „Hned“, odpověděl švec, „jenom se kanótku ochráním a převleču, abych ti nedělal haňbu. Zatím si sedni na stoličku“. Čert usedl, čekal na ševce, který se pomálu umyl a oblékl. Když byl hotov, pravil švec: „Nu, tož s Pánem Bohem poďme“. Čert sebou ale mehnul, byl přimrazen na stolicce. Trhal sebou sem tam, ale nijak se odtrhnout nemohl; i prosil ševce, aby mu pomohl, že mu přidá ještě sedm let. Švec pouze řekl: „Tak jdi!“ a čert zmizel. Zase přešlo sedm let a čert přišel jednou večerem a volal přes okno: „Už jsem pro tebe přišel, dělej, ať se hned!“ „Hned půjdu, ozval se tento; jen počkej chvílku, co došiju botek“.

Když byl s práci hotov, oblekl se; rozloučil se ženou i dětmi a vyšel ven řka: „Tak, už jdu!“ Čert stál u okénka a nemohl se od něho pohnout i prosil ševce, aby ho pustil, že mu přidá ještě sedm let. Pustil ho tento a měl zase sedm let pokoj.

Za sedm let přišel čert po třetí a zůstal před chalupou stát na cestě volaje na ševce. Ten otevřel okénko a volal: „Hned půdu, énem se spravím. Zatím natřep trnek, abysme nepřišli s práznó do pekla“.

Čert vylézal na trnku, třepal, až haluzi opadávalo. Ševce vyběhl s potěhem na zahradu a křičel: „Povídal jsem natřep trnek, a ne: olámé haluzí, ty zlořečený! Roztočil potěhem a bil čerta křížem a křížem, že hrozně řval, až se celá dědina sběhla. Všichni se smáli a posmívali se čertovi, že se nechal obelstít. Čert prosil ševce, aby ho pustil, že ho už nikdy nechce. Když čert vrátil úpis, pustil ho a ten zmizel, že po něm zůstalo trochu pekelné vůně.

* * *

Ševce dosáhl vysokého stáří, že se mu pobyt na světě omrzl a umřel. Dali mu do hrobu potěh a zástěru. Tak vešel na onen svět. Přijda k nebeské bráně, zatloukl na sv. Petra, aby mu otevřel. Nebeský vrátný poodchýlil bránu a vida ševce pravil mu: „Co's chtěl, dostal's, běž do pekla!“ Zavřel bránu a švec smutný ubíral se k peklu. Zatloukl tam na vrata, že se všichni raráši sběhli. Sotva uzřeli ševce, křičel jeden: „Zavřete honem vrata, to je ten, co mě nabil. Nepoščéte ho sem, sic vám všem nabije“. Vrata pekelné rachotem se zavřely a ševce ubíral se zase k nebi. Tloukl a sv. Petr otevřel řka: „Cu tu chceš? Ty tu na nebesích nemáš místa!“ Ševce ale

pohodil svou zástěru do nebe, oklouzl sv. Petrovi pod ruku a sedl si na ni. Nic neplatilo, že ho vyháněli, seděl na svém. Tak přelstil i sv. Petra. Přinesli mu andělíčci nové krásné roucho a tak vedli ho vesele před trůn Spasitele světa. Ten mu pohrozil a vykázal mu místo v nebi.

* * *

Sirotek jeden vyučil se ševcem a šel do světa na zkušenu. Neměl jiného než kousek kože. Jda světem přišel do jednoho dvoru a dostal pojest chleba s kyškou. Po jídle nasedalo kolem hrnku mnoho much, že se jim nemohl obránit. Nakapal jim zbytek na stůl, vzal kus své kože a uhodil na muchy. Jednou ranou zabil 300 much a mnoho jich poranil. Muchy se rozlétly a měl chvílku pokoj i napsal si na kožu: „Tři sta zabil, tři sta poranil a přece se nerozhněval“. Kožu pak zestrčil za klobouk a bral se dál do světa. Přišel tak k jednomu městu, které bylo celé černým sáknem obtáhnuté. Dostal tam nocleh a ptal se, co tam nového. Tu zvěděl, že králi ukradli dva obři obě dcery. Mnoho lidu nato vynaložil a žádný je přemoct nemůže.

Druhý den z rána šel k zámku, potkal krále a prosil ho o službu. Král přečtl cedulku koženou a táže se ho, jestli to pravda, co tam stojí? — „Baže, pane králi, a kdo ví, co by se stalo, kdybych se dopálil“.

To se králi líbilo, ponechal ho u sebe a nařídil mu, aby se vydal do lesů osvobodit obě dcery z moci obrů, co mu sužují jeho království, že se mu bohatě odmění. Tovaryš to slíbil a brzy se vydal osvobodit princezny. Nebral sebou vojska, jen do kabele tvarohu, svůj knýp a cestou chytil ptáka. Tak se dobral až k hradu, který obývali obři s princeznami. Směle zabouřil na vrata, které se mu otevřely. Vejda, našel obry při tabuli. Ti se na něho obořili, co tu chce, ale on směle: „Jdu osvobodit princezny z vaší moci“. Obři se mu vysmáli a nadali mu hlupáků. Po obědě vybídl ho jeden z obrů, aby s ním šel do zahrady řka: „Pohrajem si trochu. Nedovedeš-li to, co já, ztratiš hlavu“. Přijda do zahrady, vybral si obr kámen, vyhodil ho do výše, že spadl až za hodinu. Tovaryš na to vyňal z kabele ptáka, vyhodil ho a ten už nespádl. Obr se tomu nemálo divil. Vzal do ruky kus křemele, zmáčkl ho, že z něho kapala voda. Tu vyňal tovaryš kus tvarohu z kabele, zmáčkl ho, že z něho kapalo. Obr se nad tím rozlítil řka: „Včil si zahrajem na škrabáka“. Obr se zahnal nechty po tovaryšu, že by mu žebra vytrhl, kdyby se nebyli obrovské prsty svézly po kůži, kterou měl tento na prsou. Pak se postavil obr a tovaryš se zahnal knýpem po obru, že mu mžikem rozpáral břicho. Klesl a bylo po něm. Tovaryš vešel do zámku, našel druhého obra zpitého ve spánku. Nanosil provazů a řetězů; svázal obra i zavlekl ho do nejhlubšího sklepu. Tam ho pevně zavřel

a za pomoci vysvobozených dcer královských zasypal příchod kamením. Po té vybrali se všichni tři ke králi. Ten měl z toho velikou radost; ihned poslal do hor vojsko, které obra ve sklepech zahubilo a veliké poklady odvezlo. Tyto i hrad v horách a krajinu okolní daroval vysvoboditeli svých dcer a jednu mu dal za manželku. Dlouho žil na hradě šťastně a po smrti krále zdědil království.

Jaroš.

Za dávných dob, dokud tu byly samé hory a málo lidí, žil zde na polední straně Soběchleb chudý člověk Jaroš. Jednou si našel hojně hrachu. Podařilo se mu, šťastně sklídl a prodával. Dobře se mu při tom vědlo a lidé říkali chalupě „na hrachovci“. Přišel k němu jednou pán, skoupil všecek hrach a pravil, aby si přišel pro peníze za hory na Klénov. Tehdáž si lidé více věřili. Jaroš vydal pánovi hrach a po práci vydal se za hory. Šel dlouho, než se doptal Klénova, až u Vsetína. Když docházel, setmělo se, že v jedné chalupě prosil o nocleh. Po večeri ptal se gazda Jaroše, kam že jde. I vyprávěl Jaroš svou příhodu, že si jde na Klénov pro peníze za hrach prodaný. Gazda povídá: „Jak dojdeš do hor po potoku, přijdeš ke skále vysoké a tá je Klénov. Zaklep třikrát obuchem a pán se ti ukáže. Neber peněz, jen ten mlýnek, co tam u něho spatříš“. Druhého dne vydal se Jaroš na Klénov a přijde po potoku ke skále, uhořel na ni třikrát. Kde se vzal, tu se vzal pán mu známý a zval ho dál. Přišli k důře, pán udělal světlo a vedl Jaroše napřed přímo, potom vzhůru úzkými trhlinami ve skalách,

až došli do vysoké jeskyně pěkně upravené. Jaroš se ohledl udiveně kolem a spatřil v koutě mlýnek. Pán se ho ptal: „Co chceš za ten hrach?“ — „Nic jiného“, odpověděl Jaroš, „než ten mlýnek!“ Pán mu podával hodně peněz, než on stál na svém a nechtěl jiného, než ten nepatrný mlýnek. Tak mu ho ten pán vydal, vyvedl ze skal a Jaroš ubíral se zpět. Zastavil se u gazdy, co mu dal nocleha a ten mu pravil: „Ten mlýnek má tu vlastnost, že když ním zatočíš, mele dukáty“. Ihned vešel Jaroš do chalupy a z vděčnosti namlel gazdovi laskavému věrtel dukátů a sobě na cestu. Sotva ušel kousek cesty horama, potká staříčka s kabelou. Ten mu řekl: „Dě mi mlének, dám ti kabelu“. Jaroš se usmál a chtěl jít dále, ale staříček pravil: „Nesmj se, uhoříš-li na tuto kabelu, vyskáče z ní tolik vojska, co budeš chtět“. Tak mu Jaroš mlýnek podal a přijal kabelu. Jak zašel kousek cesty, uhořel na kabelu a z ní vyskočili tři vojáci, kteří se mu uklonili. Jeden pravil: „Co poroučí pán?“ Jaroš pak rozkázal: „Hoňte toho staříčka, odejmite mu ten mlýnek, ale mu neubližujte“. Za chvíli donesli vojáci mlýnek a zmizeli v kabeli. Jak ušel hodný kus cesty, potkal druhého staříčka, který ho oslovil: „Dej mě mlýnek, dám ti obrousek. Ten má tu vlastnost, že každé jídlo strojí, co si poručíš“. Jaroš mu ochotně dal mlýnek, přijal obrousek, rozprostřel na zem a řekl: „Obrousku dobrý oběd!“ Ihned voněl chutný oběd na obrousku. Pobídl staříčka, pojedli, popili a rozloučili se. Po

chvíli uhodil Jaroš na kabelu, vyskočilo deset vojáků, poklonili se mu a jeden řekl: „Co poručí pán?“ — „Hoňte toho staříčka“, poručil, „a přineste mi mlýnek, ale jemu neubližujte.“ Za chvíli donesli mlýnek a zmizeli v kabeli. Přijda za Lhotu, potká třetího staříčka v bílé haleně. Ten zastavil Jaroše řka: „Dej mi ten mlýnek za moju halenu; ona má vlastnost, že když na ni uhoďš, hraje ti nejkrásnější muzika.“ Jaroš se dlouho nerozmýšlel a dal mu mlýnek za halenu. Přehodil ju na sebe a ušel kus cesty. Tu uhodil na kabelu, vyskočilo dvacet vojáků, poklonili se mu a on jim řekl: „Hoňte toho staříčka a odejmite mu mlýnek; jemu ale neubližujte!“ Stalo se. Pak uhodil na halenu a nejkrásnější muzika mu hrála cestou až na Hrachovec. Tam si namlel plnou truhlu dukátů, skoupil okolní lesy, najal tesařů, vystavěl si veliký statek a nad ním založil pěknou zahradu.

Jaroš měl čtyři syny statné. Obrousek zakulatěl jim tváře, hubení dravé zvěře učilo je neohroženými a vojáci z kabele naučili je řemeslu válečnému. Bylo veselo na Hrachovci; všeho dost, i dělných rukou, a po práci veselila halena nejlíbeznější hudbou. K Soběchlebům zmizely lesy, pilné ruce proměnily je v úrodné pole, že se bohatství na Hrachovci daleko rozhlásilo i pověst o obrousku a haleně.

Jednou zdržoval se kníže olomucký na Týně a slyše o divotvorném obrousku, nechal si Jaroše předvolati a žádal, aby mu obrousek i halenu zapůjčil, čemuž tento ochotně vy-

hověl. Kníže honil ve zdejších lesích, obrousek ho hostil královsky i s družinou a halena ho obveselovala, že s tím mívá ujeti. I vzkázal Jarošovi, aby se o své věci nehlásil. Jak to uslyšel, přehodil kabelu, přibral se k Týnu, který, ač celý ze dřevěných kládů, strměl nedobytně nad Bečvou. Před tím strážiskem klepl na kabelu, řka: „Vojska jak mhlý!“ Ihned hrnulo se vojsko pěší i jízdné z kabele, že vyplnili celé vršiny k Záhoří. Tu velel Jaroš: „Týn zbořte, vojsko svažte, ale knížeti neubližte!“

Stalo se. Dřevěné sruby týniště zmizely po skalách dolů, a před uleknutým knížetem stál Jaroš; tu uklonil se a řekl: „Obrousek nepotřebuju, i halenu ti dám, uděláš-li mně zemanem; a jestli mě milostivě chováš, dám ti i mlýnek divotvorný, abys byl nejbohatším knížetem.“ Kníže přísahal, že tak učiní. Ihned klepl Jaroš na kabelu, vojsko se ztratilo a on rozvázal knížecí družinu, která mu nemálo děkovala. Tu ho kníže povýšil na zemana, a Jaroš často býval v radě knížecí v Olomouci. Po jeho smrti rozdělili se jeho čtyři synové o majetek a vystavěli i u vody čtyři pěkné osedliska. Říkalo se jim Symři, že otec se nazýval Jaroš Symra. Nejstarší zdědil po otci důstojnost zemana, kterou užíval v potomcích až do zrušení roboty. Ostatní jsou po dnes dvořáci. To je prý původ Symře u Soběchleb.

Čarodeník.

Chudobná vdova těžce živila Miloše. Když povyrostl, vypravila ho na službu. Miloš přešel kus světa, služby nenašel, až se nad ním smiloval jeden čarodeník. Vzal ho k sobě do jeskyň na Radhošti a tam mu řekl, že nemá nic na práci, než každodenně koňovi jeho založit do žlabu opálku hlíny a když bude mít hlad, aby si stoupl před ohnisko, že na něm bude, oč požádá. Miloš slíbil, že tak učiní; práce bylo málo a dobře mu bylo. Ráno vycházel do Mňášiho z jeskyň, nabral hlíny, založil koňovi a ten spokojeně požíral. Pak se procházel dlouhými chodbami podle velikých síní, kde bylo mnoho knih a všelijakých nástrojů. Za rok vrátil se čarodeník, pochválil Miloše, že službu věrně plnil a tázal se ho, jestli u něho zůstane na nové službě. „Mám se dobře“, posteskl si Miloš, „jenom mě trápí dlouhá chvíle.“

Tu je snadná pomoc, naučím tě číst a můžeš všechny knihy přečíst, co ti ukážu.“ Zavedl Miloše do nejbližší světnice plné knih od spodu až po klenutí, rozsvítil lampu, že svítala jak slunce a brzy naučil Miloše číst. Pak odešel. Miloš opatřil koně a pak čítával

den po dni, až přečtl všechny knihy. Tak uplynul rok. Čarodeník se vrátil, pochválil Miloše a odešel. Ten ale už neměl, čím by se bavil a číst se mu chtělo. Tak vešel do jiné světnice a čítával dál. To byly knihy, kde bylo všechno to čarodějstvo vypsané, tak že za krátko všechno věděl. Čarodeník se po třetí vrátil ze světa a Miloš ho prosil, aby jej pustil k matce, že je mu po ní teskno. Ten ho propustil, nasypal mu okřín zlata do kabele a vyvedl ze skal k Bečvě. Matka se radovala, když ho užřela. Dokud byly hotové peníze, bylo dobře; hůř ale, až se vykoulaly. Když byla nouze nejvyšší, zašel Miloš do hor, nasbíral travin a upletl z něho provaz. Pak řekl matce: „Bude v Lipníku trh na voly, půdeme taky. Jak budeme u města, udělám se békem a vy mě na tomto provazu povedete. Dyž mě dobře prodáte, vezměte provaz zpátky, jinak bych se nevrátil.“ Šli na trh, z Miloše se udělal pěkný býk, nebo uměl čarovat. Matka ho přivedla na provazu a hned byla řezníky obsypána. Prodala ho dobře a žádala provaz zpátky. Ti pravili, že koupili býka i s provazem, ale ona tak dlouho prosila, až jí ho vydali. Řezníci uvázali býka silnými provazy k lípě a vešli do hospody. Než se vrátili, zůstaly na lípě jenom provazy viset a býk byl pryč. Byl shon, ale marný. Zase se měla matka s Milošem dobře, až jim peníze na živnost došly. Tu sesbíral na louce traviny jakési, upletl z nich úzdu a pravil matce: „Včil půdeme do Mezříča na trh, před městem udělám se

hřebcem a jak mě prodáte, žádáte ohlávku zpátky, jinak bych se nevrátil.“

Šli do Mezirříší, matka dovedla krásného hřebce a hned ho kupoval pěkně ošacený pán. Koně koupil draho, dal matce peníze a než peníze spočítala, ujel pán s koněm i s ohlávku. Ta se ulekla, běžela v tu stranu, kde ujížděl, ale nebylo ho. S pláčem vrátila se domu.

* * *

Ten pán byl onen čarodník a ujížděl k Rožnovu. V Zubří zastavil u kovárně a volal na kováře, aby mu koně okul. Ten právě obědval. Pán slezl, uvázal koně u plotu a vešel. Tu vyběhne učeň na silnici a prohlížel si vzácného koně. Ten promluvil: „Synečku, smekni mě ohlávku, budeš vidět jak umím tančit!“ Učeň se podívil, že kůň mluvil, sesmekl mu ohlávku a ten utíkal pryč. Pán vyjda z kovárně, udělal se ještě rychlejším koněm. Když Miloše doháněl, skočil tento do Bečvy a udělal se rybou. Čarodník za ním a udělal se štikou a všechny ryby v Bečvě požral. Ta poslední vyběhla z vody a udělala se ptáčkem a letěla zpět. Čarodník, jak to spatřil, vyjel z vody, udělal se jestřábem a letěl za ním. U Černotína doháněl Miloše nedaleko mlýna, kde právě stála mlynářka u okna. Ptáček vletěl do jizby, sedl mlynářce na ruku, řka: „Udělám se prstenem a nedáváte mě nikomu, leda nad hromadou žita.“ Tu spatří mlynářka na ruce krásný zlatý prsten.

